

Lahden kaupunki, Sivistyslautakunta, 31.08.2021

§ 87

Lausunnon antaminen valtuustoaloitteeseen

2177/00.01.01.03/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Varhaiskasvatusjohtaja Mika Harju, p. 050 559 7901

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Vastuualuejohtaja, Lasten ja Nuorten kasvu Kilponen Lassi

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta antaa alla olevan lausuntonaan valtuustoaloitteeseen.

Perusteluosa

Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä esittää, että kaupunki selvittää toteutusmahdollisuuksia sille, että jatkossa kaupunki olisi veloitettu tarjoamaan varhaiskasvatusta samoja oppilaaksiottoalueita noudattaen kuin perusopetuksessa nyt tehdään. Asiaa tarkasteltaisiin siten, että selvityksessä huomioidaan myös perheen erityistilanteet kuten esimerkiksi vuorohoito, vuoroasuminen ja muut erityisjärjestelyt. Vanhemmat voivat halutessaan vapaasti valita kaupungin ensisijaisesti tarjoaman oppilaaksiottoalueensa ulkopuolisen varhaiskasvatustuottajan. Valtuustoaloite on liitteenä.

Varhaiskasvatuslaki:

Varhaiskasvatuksen toimintamuotoja ovat päiväkotitoiminta, perhepäivähoito sekä avoin varhaiskasvatustoiminta, joita järjestävät sekä kunnat että yksityiset palveluntuottajat. Lisäksi huoltajilla on kunnallisen tai yksityisen varhaiskasvatuksen vaihtoehtona mahdollisuus valita lasten kotihoidon tuki.

Kunnan on järjestettävä varhaiskasvatusta siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa oleva tarve edellyttää.

Varhaiskasvatuksessa voidaan antaa palvelun käyttäjälle sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetun lain mukainen palveluseteli.

Kunnan on pyrittävä järjestämään varhaiskasvatusta lähellä palvelun käyttäjiä ottaen huomioon asutuksen sijainti sekä liikenneyhteydet.

Päiväkodin toiminta kalenterivuoden aikana ja aukioloaika vuorokaudessa on järjestettävä paikallisen tarpeen mukaan.

Kunnan on järjestettävä varhaiskasvatukseen oikeutetun lapsen vanhemmille tai muille huoltajille neuvontaa ja ohjausta heidän käytettävissään olevista varhaiskasvatuspalveluista. Ohjauksessa on selvitettävä varhaiskasvatuksen eri toimintamuodot ja tarjolla olevat vaihtoehdot sekä muut seikat, joilla on vaikutusta lapsen varhaiskasvatuksen järjestämiseen.

Huoltajan, joka haluaa lapselle kunnan järjestämän varhaiskasvatuspaikan, on tehtävä sitä koskeva hakemus viimeistään neljä kuukautta ennen kuin lapsi tarvitsee paikan. Mikäli varhaiskasvatuksen tarve johtuu työllistymisestä, opinnoista, koulutuksesta tai muutosta toiseen kuntaan työn tai opintojen takia eikä tarpeen alkamisajankohta ole ennakoitavissa, varhaiskasvatuspaikkaa on haettava niin pian kuin mahdollista, kuitenkin viimeistään kaksi viikkoa ennen kuin lapsi tarvitsee paikan. Varhaiskasvatus

on järjestettävä em. aikojen kuluttua viimeistään siitä päivästä lukien kuin lapsi tarvitsee paikan. Varhaiskasvatusta on mahdollisuuksien mukaan järjestettävä huoltajan toivomassa muodossa.

Työssäkäyntialue ja seudullinen varhaiskasvatus:

Huoltajat valitsevat myös vapaaehtoisesti varhaiskasvatuspaikan kauempaa esimerkiksi työssäkäynnin perusteella.

Lähtökohtaisesti kunta vastaa oman kunnan alueella asuvien lasten varhaiskasvatuksesta ja kunnat ovat mitoittaneet palvelurakenteensa oman kunnan asukkaiden tarpeisiin. Toisiin kuntiin sijoitettujen sijoituslasten osalta sijoituskunta laskuttaa asuinkuntaa varhaiskasvatuksen järjestämisestä kunnalle aiheutuvien kustannusten perusteella. Kunta voi järjestää lasten varhaiskasvatusta myös toisessa kunnassa asuvalle lapselle. Huoltajilla on subjektiivinen oikeus oman kunnan varhaiskasvatukseen ja kuntien harkinnassa on mahdollisuus sen järjestämiseen toisessa kunnassa asuvalle lapselle.

Varhaiskasvatusta voidaan pitää lähipalveluna. Seudullisen varhaiskasvatuksen perusteluna on ollut mahdollisuus lapsen varhaiskasvatuksen järjestämiseen työssäkäyntialueen puitteissa. Tällöin huoltajat toisivat lapsensa varhaiskasvatukseen esimerkiksi työssäkäyntikuntaan työmatkojen yhteydessä. Toisaalta lapsen kannalta katsottuna tämä saattaa lisätä lapsen varhaiskasvatuspäivän pituutta, eikä tue lapsen kiinnittymistä omaan asuin- ja ystäväpiiriin. Seudullista varhaiskasvatusta on perusteltu myös palvelun helpottumisena kuntien raja-alueilla, joissa toisen kunnan alueella sijaitseva järjestämispaikka saattaa olla oman kunnan vastaavaa lähempänä.

Sivistyslautakunnan hyväksymä palveluohjeistus:

Lapsesta täytetään varhaiskasvatushakemus, jolla haetaan päiväkotihoitoon tai perhepäivähoitoon. Huoltajia pyydetään nimeämään ensisijaisen varhaiskasvatuspaikkatoiveen lisäksi 1 - 3 muuta paikkavaihtoehtoa. Hakemusta voidaan täydentää tai tehdä tarvittavia muutoksia huoltajien kanssa käydyn keskustelun pohjalta.

Huoltajien ja palveluohjauksen välinen yhteydenpito, sopimukset ja vaiheet kirjataan ja kirjalliset ilmoitukset, lausunnot ym. varhaiskasvatuksen järjestämiseen liittyvät asiakirjat on toimitettava lapsen hakemuksen yhteyteen palveluohjaukseen. Palveluohjaus kirjaa ylös, jos lapsi tarvitsee varhaiskasvatuksessa varhaista tukea (erityisen tuen tarve, lastensuojelun tai muu perheen ilmoittama tarve). Varhaiskasvatuksen tarpeessa tapahtuvat muutokset päivitetään myös.

Varhaiskasvatuspaikka myönnetään mahdollisuuksien mukaan huoltajien toiveiden ja viime kädessä lainsäädännön mukaan. Päiväkodin johtaja/perhepäivähoidon ohjaaja päättää varhaiskasvatuspaikan antamisesta palveluohjauksesta saadun tiedon ja tämän palveluohjeistuksen perusteella. Lapsia valitessa tulee huomioida ensisijaisesti lakisääteisyys täyttyminen koko kaupungin tasolla. Palveluohjaus koordinoi tilannetta koko kaupungin tasolla.

Kaikille varhaiskasvatukseen oikeutetuille hakijoille tehdään päätös varhaiskasvatukseen ottamisesta. Lapselle osoitetaan varhaiskasvatuspaikka mahdollisuuksien mukaan huoltajien ensisijaisen valinnan perusteella. Jos huoltajien esittämässä varhaiskasvatus-paikoissa ei ole vapaita paikkoja, päättäjä tekee päätöksen sijoittamisperusteiden pohjalta.

Kun hakijoita on johonkin varhaiskasvatuspaikkaan samaan aikaan enemmän kuin paikkoja, käytetään seuraavia sijoittamisperusteita:

- sisarussuhteet
- lapsikohtaiset erityisyydet
- alueellinen saavutettavuus ja kulkuyhteydet
- muut perhekohtaiset syyt
- yksikön ryhmärakenne tai muut toiminnalliset syyt

Huoltajien tehdessä siirtohakemuksen, sovelletaan samoja sijoittamisperusteita kuin uusiin hakijoihin. Lapsi siirretään varhaiskasvatuspaikan vapautuessa mahdollisuuksien mukaan toivotulle varhaiskasvatusalueelle tai toivottuun yksikköön. Siirroilla pyritään varmistamaan lain tarkoittama alueellinen saavutettavuus ja niitä tulee arvioida sekä toteuttaa muiden hakijoiden rinnalla.

Lähipäiväkotiperiaate:

Lahdessa varhaiskasvatuspaikka pyritään osoittamaan ensisijaisesti perheiden toiveiden mukaan. Lain mukaan varhaiskasvatusta on pyrittävä järjestämään lähellä palvelun käyttäjiä, mutta varsinaista subjektiivista oikeutta tiettyyn päiväkotiin tai perhepäivähoitopaikkaan ei ole, vaan kunta voi osoittaa paikan laajemman harkinnan perusteella. Laki ei myöskään tunne varsinaista lähipäiväkoti –käsitettä, mutta pyrkimyksen järjestää paikat ns. lähipalveluna.

Lahdessa on yhteensovitettu esiopetuksen ja perusopetuksen oppilaaksiottoalueet, joka mahdollistaa nivelvaiheyhteistyön lapsen siirtyessä päiväkodista kouluun. Toisaalta jonkun verran tulee siirtymiä alueelta toiselle esiopetusvaiheessa, jos lapsi on ollut varhaiskasvatuksessa

eri alueella kuin tuleva esiopetus tai koulu. Monitoimitaloilla on saatu lapset jo varhaiskasvatusvaiheessa tulevan koulun yhteyteen, jolloin varhaiskasvatus, esiopetus ja perusopetus tapahtuvat samoissa tiloissa tuttujen kasvattajien kanssa. Tämä toteutuu alueellisesti varsin hyvin esimerkiksi Jalkarannassa.

Palveluverkko tulisi olla saatavuudeltaan ja riittävydeltään sellainen, että jo varhaiskasvatusvaiheessa olisi mahdollisuus päästä palvelujen piiriin lähialueella. Toisaalta takuu pääsemisestä johonkin tiettyyn päiväkotiin on vaikea toteuttaa, koska esimerkiksi kouluista poiketen lapsia otetaan varhaiskasvatukseen pitkin vuotta, päiväkodit ovat kouluja pienempiä ja niissä on ikätasoiset ryhmärakenteet. Riittävä väljyys paikkojen täyttämiseksi on myös resurssikysymys.

Monitoimitalot, isommat yksiköt ja tarpeeksi kattava alueellinen palveluverkko antavat lähtökohdat palvelujen paremmalle alueelliselle saatavuudelle. Kunnallista päiväkotiverkkoa täydentävät perhepäivähoito ja avoin varhaiskasvatus, yksityisten palveluntuottajien päiväkodit ja perhepäivähoito sekä järjestöjen järjestämä avoin varhaiskasvatus, jotka yhdessä muodostavat alle kouluikäisten lasten alueellisen palvelurakenteen.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh, kv, varhaiskasvatuspalvelujen hallinto

